

PRILAGODBA NA VRTIĆ/JASLICE

Polazak u vrtić/jaslice za svako dijete, pa i roditelja, predstavlja veliku promjenu u životu. Najčešće je to prvo duže odvajanje.

Za djecu je izrazito teško kad se moraju odvojiti od roditelja. Istovremeno je odvajanje neizostavni i važan dio odrastanja svakog djeteta. Ono je neizostavno za razvoj samostalnosti i djetetove osobnosti.

Dijete iz sigurne i zaštićene okoline roditeljskog doma dolazi u njemu nepoznatu okolinu, među nepoznate osobe, mijenja se djetetov način življenja te se mora prilagoditi na:

- nepoznate osobe- odgajatelje i druge djelatnike Vrtića
- višesatni boravak među većim brojem djece
- novi prostor i stvari koje ga okružuju
- novi ritam ustajanja, spavanja, njege, hranjenja

To vrijeme u kojem se dijete, ali i roditelji prilagođavaju novonastaloj situaciji i u kojem se uspostavlja socio-emocionalna veza djeteta i odgajatelja nazivamo adaptacijski period.

O ČEMU OVISI REAKCIJA DJETETA?

Kako će proteći period prilagodbe, s kojim manifestacijama te koliko će trajati ovisi o:

- karakteristikama ličnosti djeteta
- dobi djeteta
- stupnju njegova razvoja
- stanju djetetova zdravlja
- obiteljskoj atmosferi u kojoj dijete živi

KAKO SE DJECA NAJČEŠĆE PONAŠAJU?

Najveći dio djece plače i otvoreno burno reagira kod rastajanja s roditeljima, odbija komunikaciju ili na neki drugi način protestira iskazujući svoju tugu zbog razdvajanja. Važno je napomenuti da je trenutak rastanka zapravo krizni i da se većina djece nakon što roditelj ode, primiri i zaigra. Neka djeca prve dane ulaze u sobu bez otpora, zainteresirano za nove igračke i okolinu, da bi se protest pojavio kasnije. Djeca osjećaju tzv. separacijsku anksioznost. Mlađa djeca češće reagiraju otvoreno i burno, dok će starija reagirati na način da veći dio dana šute, stoje pokraj vrata, odbijaju komunikaciju s odgojiteljicama i drugom djecom.

Dijete može odbijati jesti, spavati, biti plačljivo bez nekog vidljivog razloga, zbog toga ulaziti u sukobe ...

Vrlo su česte i primjene ponašanja kod kuće. Može doći do regresije u ponašanju (dijete koje je prohodalo ponovo puže, dijete koje je uspostavilo kontrolu fizioloških potreba, sada ponovo obavlja nuždu u gaćice, ono koje je komuniciralo riječima sada pribjegava gestama), neka

djeca postaju prkosna, neka loše spavaju, mogu imati čak i glavobolje i povećanu tjelesnu temperaturu.

Važno je naglasiti da su sve ove promjene u ponašanju prolaznog karaktera. One će nestati kad se dijete prilagodi novoj okolini, djeci, odraslima, novom načinu života i novim pravilima.

Tri su osnovna tipa adaptacije:

LAKA ADAPTACIJA

Normalna reakcija na promjenu okoline kod djece koja imaju optimalne odgojne uvjete i koja su uspostavila sigurnu i stabilnu emocionalnu vezu sa roditeljima. Kod takve djece sve reakcije i promjene u ponašanju normaliziraju se tijekom 10 - 15 dana boravka u vrtiću/jaslicama.

ADAPTACIJA SREDNJE TEŽINE

Promjene u ponašanju su produljene i stabiliziraju se do 30 dana boravka u vrtiću /jaslicama.

TEŠKA ADAPTACIJA

Dugotrajniji i naporniji poremećaj ponašanja koji može trajati 2 - 6 mj., često je kod takve djece prisutno više nepovoljnih faktora koji produžuju razdoblje adaptacije (obolijevanje, nepovoljni obiteljski uvjeti uz neprimjerene odgojne utjecaje...).

Najveći broj djece prođe proces adaptacije bez većih poremećaja ponašanja, a samo mali broj prolazi teži oblik adaptacije.

Dugotrajniju i težu prilagodbu obično imaju mlađa djeca (zbog straha od odvajanja), pretjerano zaštićivana djeca, djeca “teškog” temperamenta (često neraspoložena djeca, burno reagiraju na neugodu, ne prihvataju utjehu i odgodu zadovoljenja potrebe, teško se prilagođavaju promjenama), djeca koja su imala ranija negativna iskustva u odvajanju

od roditelja i djeca s posebnim potrebama upravo zbog svojih specifičnih potreba.

KAKO POMOĆI DJETETU?

- **Poželjno je da prve dane roditelj s djetetom dolazi u vrtić na kraće vrijeme**
- **Dobro je omogućiti djetetu postupno produživanje boravka u Vrtiću**
- **Dijete može sa sobom imati neku svoju dragu igračku ili predmet**
- **.Tijekom prilagodbe nije poželjno dijete odvikavati od nekih navika (odvikavanje od bočice, dude, pelene, što kod djeteta uzrokuje dodatan stres...)**
- **Važno je izbjegavati dugo i pretjerano emocionalno opraštanje s djetetom, time se zapravo bespotrebno opterećuje i dijete i roditelj, rastanak nek bude topao i kratak...**
- **Po dijete je važno doći u obećano vrijeme**
- **Važno je uspostaviti dobar i prisan odnos s odgajateljima**
- **Imajte suradnički i pozitivan stav prema Vrtiću, predstavite djetetu vrtić kao veselo i zabavno mjesto, a ne “nužno zlo”**
- **Po povratku iz vrtića, više vremena provodite s djetetom**

- U tijeku prilagodbe bilo bi poželjno da dijete redovito dolazi jer se izostajanjem djeteta (ako nije bolesno) vrijeme prilagodbe produžava.
- Izmjenjujte informacija i dogovarajte se o svemu s odgajateljima Vašeg djeteta!

ŠTO SVE DJETETU TREBA U VRTIĆU/JASLICAMA?

JASLICE

- Papuče
- Pidžama
- Ruksak (u kojem se nalazi rezervna odjeća- jedna do dvije presvlake, komplet majica, hlačice, gaćice, čarape, bodi...)
- Pelene i vlažne maramice (na paket napisati ime djeteta)
- O ostalim potrebnim stvarima dogovoriti ćete se s odgajateljima na prvom roditeljskom sastanku
- SVE djetetove stvari obilježiti imenom ili inicijalima djeteta

VRTIĆ

- Papuče
- Pidžama (ukoliko će dijete spavati)
- Ruksak (u kojem se nalazi rezervna odjeća)
- O ostalim potrebnim stvarima (četkica i pasta za zube, maramice i sl.) dogovoriti ćete se s odgajateljima na prvom roditeljskom sastanku

U period adaptacije vrlo je važno da roditelj ima pozitivan stav prema vrtiću jer djeca, iako to roditelj ne izražava riječima, osjećaju roditeljevu nesigurnost, brigu i strah i zapravo na taj način roditelji često prenose nesigurnost na dijete. Vrlo važno je i ne cjepkati period prilagodbe jer se tako narušava prirodan proces kojim se dijete prilagođava na promjenu. Naime djetetu te potreban određeni period da shvati da će se mama i tata vratiti i da ga neće ostaviti, da nakon početnih suza dobije potrebu istraživati novu sredinu u kojoj se nalazi.

Kad dijete postane zainteresirano za okolinu u kojoj se nalazi, kad počne izražavati svoje misli i osjećaje, prilaziti drugoj djeci s namjerom da se igra, možemo reći da je proces prilagodbe završio. Promjene su neizbježan dio odrastanja, a uloga roditelja je da dijete vodi i usmjerava kroz njih, učeći ga na taj način kako se nositi s njima. Štiteći svoje dijete od neugodnih osjećaja i iskustava onemogućavamo mu da se nauči nositi s njima te zapravo otežavamo prilagodbu djeteta na niz promjena s kojima će se suočavati u budućnosti. Dijete koje nije imalo prilike iskusiti i prevladati neugodne osjećaje koji se javljaju s promjenom ima osjećaj da je svijet oblikovan u skladu s njegovim željama i potrebama i ne razvija sposobnost nošenja s njima jednom kad izađe iz zaštićujuće okoline. Polazak u vrtić može biti vrlo izazovno razdoblje za dijete i roditelje, ali ustrajnost kroz razdoblje adaptacije i povjerenje u pozitivan ishod u konačnici dijete osnažuju i potiču razvoj vještina koje će mu biti neophodne za odrastanje...

pripremila: Gorana Žuvela, prof. pedagogije